



Ἀρχαιοῖτες τοῦ νέου κόσμου. Καὶ πρότερον ἤδη ἀνεκαλύφθησαν πολλοὶ τοῦ Βορείου Ἀμερικῆς ἀρχαιοτάτα μνημεῖα, μαρτυροῦντα ὅτι πολλὸν χρόνον πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Νέου Κόσμου λαοὶ τινες τῆς Ἠπείρου ταύτης εἶχον ἀφικθῆναι εἰς μέγαν βαθμὸν ἡμερώσεως καὶ πολιτισμοῦ. Ἀλλ' αἱ νεώταται ἀρχαιολογικαὶ ἀνακαλύψεις, ὡς ἀγγέλλουσι τὰ ἀμερικανικὰ φύλλα, φαίνονται τοσοῦτον σπουδαιότερα, ὥστε, ἂν ἀποδειχθῶσιν ἀληθεῖς, θὰ διανοίξωσιν εὐρύτατον ὁρίζοντα εἰς τὴν καθόλου ἀρχαιολογίαν καὶ θὰ ἀγάγωσιν ἴσως τὴν ἐπιστήμην εἰς τὸ τελικὸν συμπέρασμα, ὅτι ἐν τῇ Ἀμερικανικῇ ἡπείρῳ ἠδὲν ἔχον ἡδὲν ἔχον, ἐν πανταρχαίοις προϊστορικοῖς χρόνοις, φοινικικὰ ἀποικία κατέχουσιν ἰκανῶς ὑψηλὴν βαθμίδα πολιτισμοῦ. — Ἐν τῇ Πολιτείᾳ Missouri ὑψοῦται μετὰ τοῦ βορείου βραχίονος τοῦ Salt River καὶ τοῦ Otter Creek ὄρος τι διακοσίων ποδῶν ὕψους, ὀνομαζόμενον «Narrow»· παρὰ τῇ βορείῳ κλιτῷ τοῦ ὄρους. τοῦτου ἀνεκαλύφθη λαξευτὸν τι ἄντρον ἐν σχήματι ναοῦ. Κατὰ τὴν κυνηγὸς τις ἀνεκάλυψε στήλαιον τι σκεπτόμενον ὑπὸ πυκνῶν θάμνων, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο χρησιμεῖον ὡς καταφύγιον εἰς τὰ θηρία, τοῦ ὁποίου ὅμως τὰ τεῖχάματα ἐδείκνυν ἐναργῆ ἰχνη ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Εἰς τὸ ἐνδότερον τεῖχος τοῦ σπηλαίου τοῦτου εὐρέθη ἀψιδοειδὴς πύλη ἐκ λίθων μετὰ πολλῆς τέχνης ἐπεξεργασμένη καὶ ἀποτελοῦσα τὴν εἰσόδον εἰς ἕτερον ἐν τῷ βάθει ἐκτενόμενον εὐρὺν χώρον, ὁμοιάζοντα πρὸς ναὸν. Ἡ ἀψὶς βασίζεται ἐπὶ τεχνηέντως κατασκευασμένον κίωναν ἐκ γρανίτου. Ὁ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀψίδος προσέχων λίθος φαίνεται ὅτι ἦτο προωρισμένος δι' ἐπιγραφὴν, ἥτις ὅμως ἐλλείπει. Ὁ ἐνδοθεν τῆς πύλης διανοιγόμενος λαξευτὸς θολοειδὴς χώρος ἔχει 35 ποδῶν πλάτος καὶ 50 μῆκος. Κατὰ διαστήματα 10 ποδῶν ὑψοῦνται 12 φράσαι ἐκ γρανίτου στήλαι ἐπὶ τετραγώνων βάσεων, δεικνυσάντων φανταστικά σχήματα ἀγνώστου τινὸς φυτοῦ. Ἐπὶ τῶν κιόνων κίωνων τῶν σπηλῶν τοῦτων ὑψοῦνται ἕτεροι ὄγκοι ἐξ ἀσβεστολίθου μέχρι τῆς καμαρωτῆς ὀροφῆς καὶ προσαρμόζονται οὕτω πρὸς αὐτήν, ὥστε αἱ στήλαι φαίνονται ὑποστηρίζουσαι τὴν ὀροφὴν. Ἀξιοπεριεργὸς εἶνε ἡ κατασκευὴ τοῦ ναοῦ ὡς πρὸς τὴν ἀκουστικὴν, διότι καὶ ὁ ἐλάχιστος ψιθυρισμὸς ἀκούεται πανταχοῦ εὐκρινῶς. Μετὰ τῆς πύλης καὶ τῶν δύο πρώτων σπηλῶν εὐρίσκονται ἀμφωτέρωθεν μεγάλαι πλάκες ἐκ μέλανος γρανίτου, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐπιγραφῆς. Ἐν γένει δέ, πλὴν τῶν ἀνδρῶν ἅτινα παριστῶσιν αἱ βάσεις τῶν κίωνων, οὐδὲν εὐρίσκειται ἔργον τῆς γλυπτικῆς ἄξιον λόγου. Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ναοῦ ὑψοῦται ὁ βωμὸς, ἀποτελούμενος ἐκ μεγάλου ὄγκου γρανίτου ἐπὶ τετραγώνῳ βάσει ἐξ ἀσβεστολίθου. Ἡ ἐκ γρανίτου πλάξ τοῦ βωμοῦ ἔχει μῆκος 6 ποδῶν καὶ πλάτος 3 ποδῶν. Δεξιόθεν τοῦ βωμοῦ διανοίγεται ἑτέρα ἀψιδοειδὴς πύλη, ἄγουσα εἰς μικρότερον τι δωματίον ὅπερ πιθανῶς ἐχρησίμευεν εἰς διαμονὴν τῶν ἱερέων. Ἡ ἑρησία ἐν τοῖς ὑπογείοις τοῦτοις χώροις εἶνε τοσαύτη ὥστε τὰ πάντα διετηρήθησαν ἐν καλῇ καταστάσει καὶ φαίνονται ὡς ἐντελῶς νέα. Εὐρέθησαν προσέτι ἐν ταῦτα μακρὸς τις πέλεκυς ὀρειχάλκινος, ἐν τεμάχιον ἐλαφίου κέρατος καὶ ἐν ἐλλειψοειδὲς τμήμα ὀρειχάλκου, ἐφ' οὗ ὑπῆρχεν ἐγκεχαρῆμένη ἡ εἰκὼν τοῦ Ἡλίου καὶ γράμματα ὁμοιάζοντα πρὸς τὰ βραϊκὰ ἢ πρὸς τὰ φοινικικά.

Ἀλλὰ πολλὰ σπουδαιότερα τῶν ἀνωτέρω εἶνε σειρὰ τις σπηλαίων ἀνακαλυφθέντων καὶ ἐξερευνηθέντων ἐσχάτως οὐ μακρὰν τῆς μικρᾶς πόλεως Manchester παρὰ τῇ Ohio. Ἐνταῦθα ὑπάρχουσιν, ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου γνωστά, ἐννέα σπήλαια συνδεόμενα μετ' ἀλλήλων διὰ στενῶν διαδρόμων, καὶ πλήρη φραινοτάτων σταλακτικῶν. Ὅπισθεν τοῦ ἐνδοτάτου τῶν σπηλαίων τούτων ἀναβλῶζει μία πύλη, πέραν τῆς ὁποίας οὐδεὶς μέχρις ἐσχάτων εἶχε προχωρήσῃ. Νεωστὶ ὅμως τολμηροὶ τινες ἐρευνῆσαι εἰσέδυσαν ἐπὶ βαθύτερον καὶ ὁ κόπος αὐτῶν ἀντημείβηται πλουσίως. Εἰς βάθος 45 ποδῶν ἀνεκάλυψαν αἰφνης ἕτερον εὐρύτατον σπήλαιον, ἔχον 225 ποδῶν μῆκος καὶ 110 ποδῶν πλάτος καὶ χρησιμεύσαν ὡς νεκροταφεῖον εἰς παναρχαίαν τινὰ φυλὴν, ἥτις καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα εἶχεν ἰκανὸν πολιτισμὸν. Οἱ τοῖχοι, τὸ ἔδαφος, ἡ ὀροφή, τὰ πάντα εἶναι λίαν ἐπιμελῶς λευκαζόμενα. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ εὐρυχώρου τοῦτου σπηλαίου ὑψοῦται ἐν μαυρωλεῖον

ἔχον ἐπιφάνειαν 55 ποδῶν μῆκος καὶ 35 πλάτους, μετὰ μιᾶς σαρκοφάγου. Εἰς τὴν βάσιν εὐρίσκονται παράλληλα τετράγωνα μετὰ ἀνάγλυφα, μαρτυροῦντα πολλὴν τέχνην καὶ λεπτὴν καλλιτεχνίαν. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μαυρωλεῖου κεῖται ἐπὶ στρώματος 12 ποδῶν μήκους, 5 πλάτους καὶ 2½ ὕψους, ἐξηπλωμένον ἀγαλμα ἀνδρός, ἔχον μῆκος 9 ποδῶν καὶ 4 δακτύλων, μετὰ πλείστης τέχνης ἐπεξεργασμένον. Ἐκ τῆς ὅλης ἀναλογίας καὶ συμμετρίας τῶν μελῶν εἰκάζεται ὅτι τὸ λίθινον ἀγαλμα παριστᾷ τὸν ἄνδρα εἰς φυσικὸν μέγεθος. Αἱ χεῖρες κεῖνται ἐπὶ τοῖς στήθεσι συμπελεγμέναι καὶ κρατοῦσι δέσμην φύλλων ὁμοίων πρὸς τὰ τῆς δρυός. Τὸ σῶμα εἶνε κατὰ τὸ πλείστον μέρος γυμνόν, μόνον δὲ ἐν μέρος τοῖς στήθεσι καὶ τὰς ὀσφὺς καλύπτει εἰδὸς τι μανδύου. Τὸ πρόσωπον ἐκφράζει ἀνδρικήν ῥώμην καὶ κάλλος καὶ δεικνύει συγγένειαν πρὸς τὸν σημιτικὸν τύπον. Ἡ κεφαλὴ καλύπτεται ὑπὸ περικεφαλαίας μετὰ πτέρυγας. Εἰς ἐκάστην γωνίαν τοῦ λίθινου στρώματος ἵσταται ἀνὰ ἓν ἀγγεῖον ἐν σχήματι ἀμφορέως, κεκοσμημένον ἐξωθεν μετὰ τεχνηέντως ἐπεξεργασμένα ἀνθη καὶ φύλλα. Ὑπεράνω τοῦ ἀγαλματος κρέμεται χάλκινος λύχνος ἰδιορρυθμοῦ σχήματος καὶ τέχνης, παρ' ἐκαστῇ δὲ γωνίᾳ τοῦ μαυρωλεῖου ὑψοῦται ἀνὰ μία στήλη δωρικοῦ ρυθμοῦ.

Ὅμοια, ἀλλ' ἀπλούστερα μνημεῖα εὐρίσκονται, εἰκοσι τὸν ἀριθμὸν, ἐκατέρωθεν τοῦ χώρου, ἀσάτως λευκαζόμενα καὶ δι' ἀναγλύφων κεκοσμημένα. Ἐκαστὸν ἐξ αὐτῶν φέρει εἰς τὴν προσοδὴν ὀψιν πλάκα κεκαλυμμένην μετὰ γράμματα, ὅμοια πρὸς τὰ ἐπὶ τῶν τετραγώνων τοῦ μαυρωλεῖου. Εἰς τὸν ἀπέναντι τῆς εἰσόδου τοῖχον ὑπάρχουσιν ἐξωγραφημένα 25 κεφαλαί· τὰ χρώματα (ἐρυθρόν, κίτρινον, μέλαν καὶ λευκόν) εἶναι μὲν χωρὰ καὶ βεβλαμμένα, ἀλλ' αἱ φυσιογνωμίαι διακρίνονται ἀρκούντως. Ἐν ἐνὶ τῶν μικροτέρων τάφων ἀνοιχθέντι ὑπὸ τῶν ἀνακαλυπτῶν ἀνευρέθη ἀριστά διατηρούμενος τεταρχειμενὸς νεκρὸς (μούμια), ἐπὶ δὲ καὶ διάφορα ἀντικείμενα, οἷον λόγχαι, πελέκει, χαλκὰ σκεύη κτλ. Τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον εἶνε βιβλίον τι μετὰ χάλκινα φύλλα, κεκαλυμμένα μετὰ ὅμοια τοῖς ἀνωτέρω γράμματα. — Ἐν τέλει προσδετέον ὅτι οἱ ἐν τῷ σπηλαίῳ σταλακτῆται ἐκτιμῶνται ὡς ἔχοντες ἡλικίαν περίπου 3300 ἐτῶν, καὶ οἱ ἐπομένως παρῆλθον τέσσαρες περίπου χιλιετηρίδες ἀπ' οὗτοῦ τὰ σπήλαια ἐκεῖνα κατακοῦντο ὑπὸ ἀνθρώπων. Ἄν αἱ πληροφορίαι αὗται, ὡς ἡρῶσθμεν ἐκ τῶν Ἀμερικανικῶν φύλλων, ἀποδειχθῶσιν ἀληθεῖς, ἡ ἀρχαιολογία θὰ λάβῃ ἐκ τῶν νεωτάτων τούτων ἀνακαλύψεων εὐρύτατον ὁρίζοντα.

E.

Τὸ πρῶτον ἐν Ῥωσίᾳ μοναστήριον. Δώδεκα χιλιάμετρα ἀπὸ τῆς Σεβαστουπόλεως ἐπὶ τοῦ χώρου τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ὅπου τὸ πάλαι ἡ Ἱριγένεια ἐγένετο ἱερεῖα κεῖται νῦν τὸ μοναστήριον τοῦ Ἀγίου Γεωργίου. Ἡ τοποθεσία εἶνε γραφικωτάτη, ἀληθῶς δ' ἐξαισία ἐν καιρῷ τρικυμίας, πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὁ Ὀρέστης καὶ Πυλάδης ἐκρυψαν τὴν λέμβον των ὅπως ἀνέλθαι πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀρτέμιδος. Περί τοῦ μοναστηρίου τούτου ὑπάρχει ἡ ἐξῆς παράδοσις.

Τῷ 891 μ. Χ. Ἕλληνες ναυτικοὶ καταληφθέντες ὑπὸ φοβερᾶς τρικυμίας πρὸ τῶν ἀποτόμων βράχων τοῦ Μπαλουκλαβὰ ἤρξαντο δεόμενοι τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ὅστις καὶ ἐπεφάνη ἐπὶ τοῦ βράχου ἐπιπλὺς, ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ. Ἡ τρικυμία ἐκόπασεν, οἱ δὲ ναῦται προσωρμίσθησαν εἰς τὸν ὁρμίσκον, τὸν κείμενον παρὰ τοὺς βράχους ἐφ' ὧν ἐπεφάνη ὁ ἅγιος· ἐδρόντες δ' αὐτόθι τὴν εἰκὼνα τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἀπεφάσισαν νὰ ἰδρῶσιν ναὸν ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ· τὸ ἱερὸν εἶνε λευκαζόμενον ἐντὸς βράχου τὸ δὲ λοιπὸν κτίριον ἐκτισμένον ἐκ πελεκητῶν λίθων.

Μέχρι τοῦ 1794 τὸ μοναστήριον τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ὑπέκειτο ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, τῷ δὲ 1850 ἐγένετο πρώτης τάξεως μοναστήριον. Κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον κατελήφθη ὑπὸ τῶν Γάλλων, οἵτινες οὐδὲν παρενέβαλον πρὸς κομμίαν εἰς τὰς ἱεροτελεστίας τῶν μοναχῶν.

Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο μοναστήριον ἐφέτος κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου θέλει ἑορτάσῃ τὴν χιλιετηρίδα αὐτοῦ.